

Berlingske

Indland

På skoler i København med mange ikkevestlige elever oplever flere lærere vold, viser ny opgørelse

Nye tal, som Berlingske har indhentet, viser hidtil ukendt statistisk sammenhæng mellem vold mod lærere og andelen af ikkevestlige elever i København. Eksperter finder opgørelsen »signifikant«, men understreger, at man bør tage højde for andre forklaringer.

Mandag d. 03. marts 2025, kl. 20.33. Del denne artikel

Kasper Fast (Journalist)

Jens Anton Bjørnager (Undersøgende journalist)

Kristoffer Kræn Sørensen (Journalist)

Mathias Svold (Fotojournalist)

Maria Thykjær Jespersen (Motion graphic designer)

Lyt Kø

Elever, der »**puster sig op**« og går tæt op i ansigtet på lærere.

Tilråb som »**luder**«, »**racist**«, »**jeg slår dig ihjel**«, og »**jeg har en kniv i tasken**«.

Intimidering af andre elever »**på et sprog, som ansatte ikke forstår**«.

Verbale og fysiske konflikter om, hvem af eleverne, der er »**gode eller dårlige muslimer**«.

En dreng, der blev systematisk tæsket og mobbet med »**abe**«-tilråb af en større gruppe elever med overvejende **mellemøstlig baggrund**.

Forældre, der i massevis fravælger den lokale folkeskole med **andelen af tosprogede elever**, de medfølgende **kulturforskelle** og **konfliktniveauet** mellem eleverne, som de altovervejende årsager.

En »**decideret modkultur mod**« lærerne i visse klasser.

»**Aggressiv, højrodstet og respektløs**« adfærd.

En lærer, der bliver truet med at få **smadret sit hoved med en hammer** foran klassen.

Ovenstående eksempler stammer fra fem forskellige danske folkeskoler med én ting til fælles: De har alle en meget høj andel af elever med ikkevestlig baggrund.

Et forhold, der ifølge skolernes ansatte, ledelser og forældre er en faktor i mange af sagerne om vold og trusler.

Nye tal afslører »kæmpeopgave«

Beretningerne fra lærere, forældre og skoleledere på de fem folkeskoler står beskrevet i rapporter fra Arbejdstilsynet, dokumenter fra kommuner og styrelser og anmeldelser af arbejdsulykker, som Berlingske har fået indsigt i.

Netop disse fem skoler er ifølge myndighederne særlig udsatte, når det gælder integration. De er blandt de i alt ti folkeskoler, som er udtaget til et særlig tilsyn om parallelsamfundsproblematikker af Styrelsen for Undervisning og Kvalitet.

Det er de blandt andet, fordi skolerne har en høj andel af ikkevestlige elever og har oplevet episoder med eksempelvis social kontrol og vold.

Der findes ikke forskning eller undersøgelser, der undersøger en mulig sammenhæng mellem andelen af elever med ikkevestlig baggrund og vold i skolen.

Men en omfattende opgørelse, som Berlingske har lavet på baggrund af data fra myndighederne, viser, at lærere i højere grad har oplevet vold på skoler med en større andel af børn med ikkevestlig baggrund.

Ekspertter peger på, at tallene viser en »signifikant sammenhæng« – dog med det forbehold, at der naturligvis også kan være andre forklaringer, såsom elevernes sociale baggrund, til årsagen.

Undervisningsminister Mattias Tesfaye (S) kalder eksemplerne »uacceptable«. Men han er »ikke overrasket«.

»Det viser, at vi har en kæmpeopgave med at integrere familier fra lande med en helt anden kultur, hvor folk er mere vant til vold,« siger ministeren.

Han erklærer sig dog for »optimist«.

»Vi skal nok komme i den rigtige retning. Men indvandring kommer med en pris, og mange af de her elever tager den opdragelse, de har fået derhjemme, med ind i skolen. Jo mere vores danske skoletradition er under pres, jo vigtigere er det at stå fast,« siger han.

Undervisningsminister Mattias Tesfaye (S) siger til Berlingske, at han er åben for ideen om at undersøge problemer med vold i landets folkeskoler og for at inddrage information om, hvilken baggrund elever med voldsom adfærd har.

Flere lærere oplever vold på særlige skoler

Berlingskes opgørelse bygger på aktindsigt i personalets trivselsrapporter fra samtlige københavnske folkeskoler – sammenlagt 60 skoler – hvor de ansatte blandt andet er blevet spurgt til, hvor ofte de bliver udsat for fysisk vold.

Berlingske har sammenholdt det statistiske materiale fra trivselsundersøgelsen med data for elevsammensætningen på de enkelte skoler i skoleåret 2023/2024. Resultatet er opsigtsvækkende:

På skoler, hvor over 30 procent af eleverne har ikkevestlig herkomst, har 29 procent af de ansatte oplevet fysisk vold, viser tallene.

På skoler, hvor under 30 procent af eleverne har ikkevestlig herkomst, har blot 18 procent af de ansatte oplevet vold.

Netop en grænse på maksimalt 30 procent af elever med ikkevestlig herkomst har i en årrække været et politisk mål for Socialdemokratiet af hensyn til integration.

Det kan spille ind på tallene, at nogle skoler også har specialelever med diagnoser. Berlingske har fremlagt opgørelsen for Københavns Kommune, der ikke ønsker at kommentere denne artikel.

Ekspert kalder tal »signifikante«

Fagchef Lena Lindbjerg Sperling fra Tænketanken DEA, der forsker i skoleområdet, har gennemgået tallene og beregningerne, og konklusionen fra hende er klar:

»Der er en tydelig, signifikant sammenhæng.«

Tallene viser, at der er flere lærere, der har oplevet vold på skoler med en højere andel af elever med ikkevestlig baggrund, end på skoler med en lavere andel, siger hun og peger på et væsentligt forbehold:

Mange andre faktorer end elevernes kulturelle baggrund kan også spille ind, understreger hun.

Lena Lindbjerg Sperling er en af landets vigtigste stemmer, når det gælder forskning på skoleområdet.

»Det er alene ud fra de her tal ikke til at sige, om det netop skyldes elevernes herkomst eller for eksempel deres socioøkonomiske baggrund, at der tilsyneladende er mere vold på disse skoler,« siger Lena Lindbjerg Sperling.

Hun har forsøgt at stille tallene over for forældrenes uddannelsesniveau, og her er der også en stærk talmæssig sammenhæng.

»Det mudrer billedet og gør det svært at konkludere noget entydigt,« siger hun.

Hun står dog ikke alene med vurderingen af, at sammenhængen er klar.

Også forskningsprofessor Lars Højsgaard Andersen fra ROCKWOOL Fonden, der er en af landets førende eksperter, når det gælder kriminalitet og etniske minoriteter finder ligeledes tallene markante.

»Det er helt tydeligt, at der er en sammenhæng,« siger han.

Lars Højsgaard Andersen finder Berlingskes opgørelse »meget interessant«.

Tallene viser ifølge ham, at lærere i højere grad oplever vold på skoler med en høj andel af ikkevestlige elever. Det betyder dog ikke, at man kan sige, at elevernes etnicitet udelukkende er årsagen til sammenhængen, lyder det.

»Der kan være mange andre faktorer, der spiller ind,« siger han og peger på socioøkonomiske faktorer som blandt andet forældrenes indkomstniveau.

Alligevel tydeliggør tallene også, at netop de lavere samfundslag, hvor vold er mere udbredt, i stigende grad har fået »et ikkevestligt ansigt«, siger han.

»Kulturkampe« og »stærkt gengældelsesprincip«

Berlingske har de seneste uger beskrevet omfattende **voldsproblemer og forråelse** bredt i landets folkeskoler.

På nogle skoler indikerer beretninger om vold og forråelse, Berlingske har fået indsigt i, at fejlslagen integration spiller en rolle. På ti skoler tilmed i en grad, så skolerne er udtaget til et særligt tilsyn med fokus på parallelsamfundsproblemer.

Et af de steder er **Munkevængets Skole i Kolding**, hvor to ud af tre elever har ikkevestlig baggrund.

Her peger ansatte ifølge påbud fra Arbejdstilsynet i 2023 på, at skolen er »præget af kulturkampe og et stærkt gengældelsesprincip, der gør, at konflikter fortsætter og eskalerer«.

»Nogle af eleverne opvokser i hjem, hvor kulturen adskiller sig markant fra den kultur, de møder i skolen og samfundet generelt.«

I et skriftligt svar oplyser skolechef Karen Albrechtsen fra Kolding Kommune, at skolen har »arbejdet målrettet« med at løse problemerne på skolen. Der er mange faktorer, der skaber »udadreagerende« adfærd, og børnenes »kulturelle baggrund« er kun en af dem, lyder det.

Et andet eksempel er **Skolen på Amagerbro**, hvor 38 procent af eleverne har ikkevestlig baggrund.

Her er der episoder med vold en til to gange om ugen, og den bliver begået af elever, der er »marginaliserede«, lyder det i redegørelse fra skolens ledelse i 2023.

Det fremgår også, at der er elever, hvor »børnenes deltagelse i fællesskaberne er udfordret, fordi de kommer fra hjem, hvis værdisæt er anderledes ift. skolens/den øvrige elevgruppe«.

På baggrund af denne redegørelse blev skolen udtaget til det særlige tilsyn.

Skoleleder Henrik Bunde »kan ikke genkende«, at voldsomme hændelser på skolen er knyttet til integrationsudfordringer. De fleste hændelser sker i indskoling med elever, der har svært ved at være i skolen:

»Der er ofte tale om elever, som i løbet af deres skoletid ofte får en eller flere diagnoser, men jeg ser ikke, at deres adfærd hænger sammen med, at de er kulturelt marginaliseret,« lyder det i et skriftligt svar.

Et tredje eksempel er **Harrestrup Å Skole i Valby**, hvor 34 procent af eleverne har ikkevestlig baggrund.

Skolen har et »stærkt bekymrende« omfang af vold og et »markant og alvorligt udfordringsbillede, hvor risikoen for parallelsamfundsproblematikker er til stede«, lød det i udtagelsen til det særlige tilsyn i 2024.

Skoleleder Søren Friis »kan ikke genkende, at 'integrationsmæssige udfordringer' skulle være årsag til antallet af voldsomme hændelser,« lyder det i et svar.

Han peger på, at skolen har »sat barren lavt« for, hvornår den registrerer hændelser, da skolen har en specialklasserække, hvor der går børn med »udadreagerende adfærd«.

Ekspert peger på hårdt, maskulint ideal

Antropolog og lektor Laura Gilliam fra DPU, Aarhus Universitet, forsker i etniske minoriteter i skolen og mener ikke, at etnisk kultur er forklaringen.

I stedet bør man se på unges subkulturer og socioøkonomiske baggrund, der er særligt svækket i de udsatte områder med mange unge med ikkevestlig baggrund.

»Flere børn med svagere social baggrund oplever nederlag i skolen, og at de ikke kan bruge skolen til noget, og de ender derfor oftere i konflikter med lærerne. At det i vores tid oftere eskaleres til vold kan være, fordi miljøet i folkeskolen er blevet mere presset, og at flere børn føler afmagt eller modstand mod skolen.«

»Samtidig har der i udsatte miljøer ofte udviklet sig en subkultur blandt særligt unge mænd og drenge med etnisk minoritetsbaggrund, hvor hård maskulinitet dyrkes, som kan føre til voldsparathed i skolen,« siger hun.

På den anden side klarer et stigende antal unge med ikkevestlig baggrund sig godt i uddannelsessystemet og får en videregående uddannelse, lyder det. Hun peger også på, at særligt deres forældre er autoritetstro over for lærerne.

»Vold i skolen kan ikke forstås som et etnisk eller et 'ikkevestligt' kulturelt problem, for hvis det var, ville vi se det alle steder med ikkevestlige elever. Det gør vi ikke. Og vi ville også have set det langt tidligere,« siger Laura Gilliam.

Laura Gilliam har igennem mange år forsket i indvandrere og efterkommere i folkeskolen.

Berlingskes data viser ganske rigtigt, at der også er enkelte skoler med høj andel af ikkevestlige elever og en lav andel af vold. Det gælder eksempelvis Bellahøj Skole og Korsager Skole.

Ligesom der er enkelte eksempler på skoler med lav andel af ikkevestlige elever og en høj forekomst af vold mod ansatte, såsom Sluseholmen Skole og Nordøstamager Skole.

Ifølge lektor Sofie Danneskiold-Samsøe fra Københavns Professionshøjskole, der forsker i æresrelateret vold, er det ikke desto mindre sandsynligt, at volden i skoler med mange ikkevestlige elever skyldes en særlig æreskultur.

»Når der er elever, som kommer fra miljøer, hvor ære er en meget vigtig værdi, er det oplagt, at de tager den værdi med, hvor de nu færdes,« siger hun.

Danneskiold-Samsøe mener at kunne genkende nogle af disse mønstre i de eksempler, som Berlingske bringer frem.

»Det er en del af æreskulturen, at man forlanger respekt som dreng eller mand. Nogle forsøger at sætte sig i respekt gennem vold,« siger lektoren.

Hvis det handlede om kultur, ville man så ikke se mere vold på alle de skoler, hvor der er mange muslimer?

»Nej, ikke nødvendigvis. For der spiller skolens håndtering med al tydelighed jo også en rolle for, om æreskulturen får mulighed for at vinde indpas,« siger Danneskiold-Samsøe.

Antropolog Sofie Danneskiold-Samsøe har i årtier forsket i sammenhængen mellem vold, køn og familieforhold i etniske minoritetsfamilier. I dag underviser hun på Københavns Professionshøjskole.

Forskning indikerer øget risiko for vold

Der er ikke noget forskning, som direkte har undersøgt, hvorvidt elever med ikkevestlig baggrund er årsag til mere vold i skolen.

En undersøgelse i 2021 fra videntcentret VIVE viste, at indvandrere og efterkommere i markant højere grad udsætter deres småbørn for vold og hårdhændet opdragelse.

Ifølge en af forskerne bag rapporten, seniorforsker Signe Boe Rayce, viser anden forskning, at børn fra hjem med vold er mere tilbøjelige til selv at få voldelige adfærdsproblemer.

36 procent af de 10-14-årige, der fik en sag i Ungdomskriminalitetsnævnet (2019-2020), havde ikkevestlig herkomst, viser tal fra **Justitsministeriet** – selvom gruppen kun udgjorde cirka ti procent af befolkningen, ifølge Danmarks Statistik.

Andre studier peger på, at særligt manglende sprog kan være medvirken til flere konflikter, fortæller forsker Anders Højen fra Aarhus Universitet.

»Børn, der ikke klarer sig godt sprogligt, er mere udadreagerende,« siger han med et forbehold for, at man ikke kan vide, om det er dårligt sprog, der påvirker adfærden eller den anden vej rundt.

Minister: Vi må ikke være bange for fakta

Berlingske **beskrev torsdag**, at fire blå partier ønsker at lave en national kortlægning af vold i skolen.

Undervisningsminister Mattias Tesfaye er åben for ideen – også for at inddrage information om, hvilken baggrund elever med voldsom adfærd har.

»Vi skal huske på, at langt de fleste elever overholder ordensreglerne. Men vi må ikke være bange for fakta. Det interessante er, hvordan vi bruger fakta. Det skal ikke bruges til at udskamme nogen, men til at gøre os klogere på, hvor problemerne er størst.«